

SERIA DE AUTOR

**MARIO
VARGAS
LLOSA**

**MARIO
VARGAS
LLOSA**

**ELOGIU MAMEI
VITREGE**

Traducere din spaniolă de
GABRIELA IONESCU

HUMANITAS
fiction

Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Elena Dornescu
DTP: Florina Vasiliu, Veronica Dinu

Tipărit la Master Print Super Offset

Mario Vargas Llosa
ELOGIO DE LA MADRASTRA
Copyright © Mario Vargas Llosa, 1988
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2020,
pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VARGAS LLOSA, MARIO
Elogiu mamei vitrege / Mario Vargas Llosa; trad. din spaniolă
de Gabriela Ionescu. – București: Humanitas Fiction, 2020
ISBN 978-606-779-702-2
I. Ionescu, Gabriela (trad.)
821.134.2

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e- mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

*Pentru Luis G. Berlanga,
cu dragoste și admirație*

*Il faut porter ses vices comme un
manteau royal, sans hâte.
Comme une auréole qu'on ignore,
dont on fait semblant de ne pas s'apercevoir.
Il n'y a que les êtres à vice
dont le contour ne s'estompe
dans la boue hialine de l'atmosphère.
La beauté est un vice, merveilleux, de la forme.*

CÉSAR MORO, *Amour à mort*

Ziua de naștere a doñei Lucrecia

În ziua în care a împlinit patruzeci de ani, doña Lucrecia a găsit pe pernă un bilețel cu scris copilăresc, caligrafiat cu multă dragoste:

La mulți ani fericiți, mamă vitregă!

Bani nu am să-ți dăruiesc ceva, dar voi învăța mult, voi lua premiul întâi și acesta va fi darul meu. Ești cea mai bună și cea mai frumoasă și eu te visez noapte de noapte.

Încă o dată la mulți ani fericiți!

Alfonso

Trecuse de miezul nopții și don Rigoberto era în baie, absorbit cu totul de abluțiunile sale de dinainte de culcare, complicate și îndelungate. (După pictura erotică, igiena corporală era ocupația lui favorită în timpul liber; problemele spirituale nu-l prea răscoleau.) Emoționată de bilețelul copilului, doña Lucrecia simți o pornire irezistibilă de a merge să-l vadă, să-i mulțumească. Aceste rânduri reprezentau adevărata ei acceptare în familie. O fi treaz? Ce conta! Dacă nu, îl va săruta pe frunte, cu multă grijă, ca să nu-și amintească.

Pe când cobora treptele acoperite de covoare din locuința cufundată în întuneric, îndreptându-se spre dormitorul lui Alfonso, se gândea: „L-am

câștigat de partea mea, de-acum mă iubește". Și vechile ei angoase în privința copilului începură să se evapore, ca o pâclă ușoară destrămată de soarele din Lima pe timpul verii. Uitase să îmbrace capotul, era goală sub cămașa de noapte diafană, din satin negru, și formele ei albe, pline și rotunjite, încă tari, păreau că plutesc în penumbra întreruptă doar de sclipirile străzii. Părul lung i se revărsa pe umeri și încă nu apucase să-și dea jos cerceii, inelele și colierul pe care le purtase la aniversarea sa.

În camera copilului era lumină. Firește, Foncho citea întotdeauna până foarte târziu! Doña Lucrecia ciocăni la ușă și intră: „Alfonsito!“ În conul gălbui de lumină proiectat de veioză, de după o carte de Alexandre Dumas, se îți speriată o mutriță ca a pruncului Isus. Buclele aurii atârnavau în dezordine; gura întredeschisă de uimire dezvelea două șiruri de dinți de un alb strălucitor, iar ochii mari, albaștri, larg deschiși încercau să dibuiască umbra din pragul ușii. Doña Lucrecia încremeni, observându-l cu duioșie. Ce frumusețe de copil! Un înger întruchipat, unul dintre acei paji din gravurile galante pe care soțul ei le ascundea sub patru lacăte.

— Tu ești, mamă vitregă?

— Ce scrisorică drăguță mi-ai scris, Foncho. Este cel mai frumos dar pe care l-am primit vreodată de ziua mea, ți-o jur.

Dintr-un salt, copilul fu în picioare în pat. Îi surâdea, cu brațele deschise. În timp ce înainta spre el, zâmbind și ea, doña Lucrecia surprinse —

bănuî? – în ochii fiului său vitreg o uitătură care trecea de la bucurie la uimire și se fixa, buimacă, pe bustul ei. „Dumnezeule, dar ești aproape goală”, se gândi. „Cum de-ai uitat de capot, amețito? Ce priveliște pentru bietul copil!” Băuse mai multe pahare decât ar fi trebuit?

Dar Alfonsito o și îmbrățișase: „La mulți ani fericiți, mamă vitregă!” Glasul lui, proaspăt și lipsit de griji, întinerea noaptea. Doña Lucrecia simți lipit de trupul ei mlădița din oscioare plâpânde și-i veni în minte imaginea unei păsăruici. Își închipui că, dacă l-ar strânge în brațe cu prea mare avânt, copilul s-ar frânge ca o trestie. Așa, cum stătea el în picioare în pat, erau de aceeași înălțime.

Își încolăcise mânuțele în jurul gâtului ei și o săruta afectuos pe obraji. Doña Lucrecia îl strânse și ea în brațe și una din mâini, alunecându-i pe sub bluza de pijama de un albastru marin cu dungulițe roșii, îl dezmierdă și-l lovi ușurel pe spate, pipăindu-i cu buricele degetelor delicata înlănțuire a șirei spinării. „Te iubesc mult, mamă vitregă”, murmură glăsciorul în urechea ei. Doña Lucrecia simți două buze mici care i se odihneau pe lobul urechii, îl încălzeau cu adierea răsuflării, îl sărutau și-l apucau cu dinții, în joacă. I se păru că, în vreme ce-o dezmierdă, Alfonsito râdea. Se simți cuprinsă de emoție. Și când se gândea că prietenele ei îi prevestiseră că acest fiu vitreg va fi piedica cea mai mare, că din cauza lui nu va reuși niciodată să fie fericită cu Rigoberto! Înduioșată, îl sărută și

ea pe obraji, pe frunte, pe cărlionții răzvrătiți, și-n tot acest timp, difuz, ca venit din depărtări, fără să-și dea prea bine seama, un fior straniu îi străbătu întregul trup, concentrându-se mai ales în acele părți – sâni, pânțece, coapse, gât, umeri, obraji – unde simțea atingerea copilului. „Chiar mă iubești mult?“, întrebă, încercând să se desprindă. Însă Alfonsito nu-i dădea drumul. Ba dimpotrivă, pe când îi răspundea aproape nedeslușit „Foarte mult, mamă vitregă, pe tine cel mai mult“, se agăță și mai strâns de ea. Apoi, mânuțele îi cuprinseseră tâmplele și-i împinseră capul pe spate.

Doña Lucrecia se simți ciugulită de frunte, de ochi, de sprâncene, de obraji, de bărbie... Când buzele mici le atinseseră pe ale sale, strânse din dinți, năucită. Oare Fonchito înțelegea ce face? Trebuia, oare, să-l îndepărteze dintr-o smucitură? Dar nu, nu, cum ar fi putut exista cea mai mică umbră de viclenie în zburdălnicia năstrușnică a acestor buze poznașe care de două-trei ori, hoinărind pe geografia chipului ei, întârziară o clipă pe ale ei, strivindu-le cu nesaț.

— Bine, și acum la culcare, spuse ea în cele din urmă, dezlipindu-se de copil. Făcu eforturi să pară mai dezinvoltă decât era. Dacă nu, n-o să te poți trezi să mergi la școală, micuțule.

Încuviințând, copilul se vârî în pat. O privea surâzător, cu obrajii îmbujorați și o expresie de extaz. Cum ar fi putut să existe viclenie în el! Fețișoara asta pură, ochii plini de bucurie, trupușorul care se ghemuia și se învelea cu cearșaful nu

erau, oare, întruchiparea inocenței? Stricată ești tu, Lucrecia! Îl acoperi, îi aranjă perna, îi sărută buclele și stinse lumina.

Când ieși din odaie, îl auzi ciripind:

— O să iau premiul întâi și-o să ți-l dăruiesc ție, mamă vitregă!

— Promiți, Fonchito?

— Pe cuvânt de onoare!

În intimitatea complice a scării, pe când se înapoia în dormitor, doña Lucrecia simțea că arde din cap până-n picioare. „Dar nu e de la febră”, își spusese uimită. Era oare cu puțință ca mângâierile inconștiente ale unui copil s-o facă să se simtă în așa hal? Devii o depravată, femeie. Să fie primul semn de îmbătrânire? Pentru că adevărul este că ardea și avea picioarele umede. Ce rușine, Lucrecia, ce rușine! Și deodată își aminti de o prietenă libertină care, la un ceai organizat pentru strângerea de fonduri pentru Crucea Roșie, îi făcuse să roșească și să râdă nervos pe cei aflați la masa ei povestindu-le că, atunci când stătea goală în timpul siestei alături de copilul de câțiva anișori pe care-l înfiase, se aprindea ca o torță când țâncul o scărpină pe spate.

Don Rigoberto era culcat cu fața în sus, gol, pe cuvertura grenă cu imprimeuri care aduceau a scorpioni. În camera întunecoasă, abia întrezărindu-se în lumina strecurată din stradă, silueta sa alburie, acoperită cu un strat pufos pe piept și pubis, rămase netulburată până ce doña Lucrecia se descălță și se întinse alături de el, fără să-l atingă. Oare soțul ei adormise deja?

— Unde-ai fost? Îl auzi șoptind, cu vocea păstoasă și potolită a celui care glăsuiește din zbulciumul exaltării, pe care o cunoștea atât de bine. De ce m-ai părăsit, viața mea?

— Am fost să-i dau un pupic lui Fonchito. Mi-a scris o scrisoare de ziua mea despre care tu habar n-aveai. Cât pe ce să plâng, așa de drăgăstoasă este.

Ghici că el abia dacă o auzea. Simți mâna dreaptă a lui don Rigoberto dezmiertându-i coapsa. Ardea ca o compresă cu apă fierbinte. Degetele lui iscodeau neîndemânatic, prin cutele și încrețiturile cămășii de noapte. „Își va da seama că sunt udă learcă“, se gândi stânjenită. Fu o neliniște vremelnică, pentru că același val înflăcărat care o făcuse să tresară pe trepte îi cuprinse iar trupul, înfiorându-l. I se păru că toți porii i se deschid, încărcăți de dorință, și stau la pândă.

— Fonchito te-a văzut în cămașă de noapte? fantasmă înfocat glasul soțului. L-oi fi băgat la idei pe micuț. Cine știe, poate în noaptea asta va avea primul vis erotic.

Îl auzi râzând, excitat, și râse și ea: „Ce spui, prostituțule.“ Imediat se prefăcu că-l lovește, lăsând să-i cadă mâna stângă pe pântecul lui don Rigoberto. Dar ceea ce atinse era un mădular omenesc care se înălța și zvâcnea.

— Ce-i asta? Ce-i asta? exclamă doña Lucrecia, apucându-l, trăgându-l, lăsându-l, regăsindu-l. Ia uite ce-am găsit, asta da surpriză.

Don Rigoberto o și cocoțase deasupra lui și o săruta cu nesaț, sorbindu-i buzele, despărțin-

du-i-le. Îndelung, cu ochii închiși, pe când simțea vârful limbii soțului ei explorându-i interiorul gurii, plimbându-se peste gingii și cerul gurii, căzându-se să o guste și să o cunoască pe de-a-ntregul, doña Lucrecia se scufundă într-o năuceală ferice, senzație densă și captivantă, care părea că-i înmoaie membrele și i le dezintegrează, făcând-o să plutească, să se scufunde, să se rotească. În vârtoarea savuroasă în care erau ea, viața, ca răsărind și dispărând într-o oglindă ce-și pierde mercurul, se întrezărea din când în când o fețișoară intrusă, de înger îmbujorat. Soțul îi ridicase cămașa și-i mângâia fesele cu o mișcare circulară și metodică, și în același timp îi săruta sânii. Îl auzea șoptind că o iubește, murmurând duios că doar odată cu ea începuse pentru el adevărata viață. Doña Lucrecia îl sărută pe gât și-i mușcă sfârcurile până îl auzi gemând; apoi, își plimbă domol limba pe acele cuiburi care îl exaltau atât de mult pe don Rigoberto și pe care și le spălase și parfumase cu multă grijă pentru ea înainte de culcare: subsuorile. Îl auzi torcând ca un motan răzgâiat, frământându-se sub trupul ei. Grăbite, mâinile desfăcură picioarele doanei Lucrecia, cu un fel de exasperare. O făcu să se ghemuiască deasupra lui, o potrivi, o deschise. Ea gemu, îndurerată și fericită, pe când într-un vârtej confuz întrezărea o imagine a Sfântului Sebastian străpuns de săgeți, răstignit și tras în țepă. Avea senzația că este străpunsă drept în inimă. Nu se mai înfrână. Cu ochii întredeschiși, cu mâinile sub cap, cu sânii în vânt, călări acest mânz al

Cuprins

Ziua de naștere a doșei Lucrecia	9
Candaules, regele Lidiei	19
Urechile de miercuri	33
Ochi ca niște licurici	43
Diana după scăldat	57
Abluțiunile lui don Rigoberto	67
Venus cu amor și muzică	83
Sarea lacrimilor sale	95
Scurtă biografie omenească	105
Tubercular și senzual	113
Desert	125
Labirint de iubire	137
Cuvinte urâte	145
Flăcăul trandafiriu	157
<i>Epilog</i>	167